

61997J0007

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a șasea)
26 noiembrie 1998*

Oscar Bronner GmbH & Co. KG
împotriva
Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag GmbH & Co. KG și alții

(cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare, formulată de Oberlandesgericht Wien)

„Articolul 86 din Tratatul CE – Abuz de poziție dominantă – Refuzul unei întreprinderi de presă care deține o poziție dominantă pe teritoriul unui stat membru de a integra distribuția unui cotidian concurent al unei alte întreprinderi din același stat membru în propriul său sistem de livrare la domiciliu a ziarelor”

Cauza C-7/97

În cauza C-7/97,

având ca obiect o cerere adresată Curții, în temeiul articolului 177 din Tratatul CE, de către Oberlandesgericht Wien (Austria), pentru obținerea, în litigiul pendinte în fața acestei instanțe între

Oscar Bronner GmbH & Co. KG

și

Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag GmbH & Co. KG,

Mediaprint Zeitungsvertriebsgesellschaft mbH & Co. KG,

Mediaprint Anzeigengesellschaft mbH & Co. KG,

a unei hotărâri preliminare privind interpretarea articolului 86 din Tratatul CE,

CURTEA (Camera a șasea),

* Limba de procedură: germana.

compusă din domnii P. J. G. Kapteyn, președinte de cameră, J. L. Murray, H. Ragnemalm, R. Schintgen (raportor) și K. M. Ioannou, judecători,

avocat general: domnul F. G. Jacobs,

grefier: domnul H. A. Rühl, administrator principal,

după examinarea observațiilor scrise prezentate:

– pentru Oscar Bronner GmbH & Co. KG, de către Christa Fries, avocat în Baden,

– pentru Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag GmbH & Co. KG, Mediaprint Zeitungsvertriebsgesellschaft mbH & Co. KG și Mediaprint Anzeigengesellschaft mbH & Co. KG, de către Stephan Ruggenthaler, avocat în Viena,

– pentru Comisia Comunităților Europene, de domnii Klaus Wiedner și Wouter Wils, membri ai serviciului juridic, în calitate de agenți,

având în vedere raportul de ședință,

după ascultarea observațiilor orale prezentate de Oscar Bronner GmbH & Co. KG, de Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag GmbH & Co. KG, de Mediaprint Zeitungsvertriebsgesellschaft mbH & Co. KG și de Mediaprint Anzeigengesellschaft mbH & Co. KG, precum și de Comisie, în ședința din 10 februarie 1998,

după ascultarea concluziilor avocatului general, prezentate în ședința din 28 mai 1998,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Prin Ordonanța din 1 iulie 1996, primită de Curte la 15 ianuarie 1997, Oberlandesgericht Wien, reunit în calitate de Kartellgericht, a adresat, în temeiul articolului 177 din Tratatul CE două întrebări preliminare privind interpretarea articolului 86 din tratat.

2 Aceste întrebări au fost formulate în cadrul unei acțiuni introduse în temeiul articolului 35 din Bundesgesetz über Kartelle und andere Wettbewerbsbeschränkungen, din 19 octombrie 1988 (*BGBI* 1988/600), astfel cum a fost modificată în 1993 (*BGBI* 1993/693) și în 1995 (*BGBI* 1995/520, lege austriacă privind concurența, denumită în continuare „Kartellgesetz”), de Oscar Bronner GmbH & Co. KG (denumit în continuare „Oscar Bronner”) împotriva Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag GmbH & Co. KG, Mediaprint

Zeitungsvertriebsgesellschaft mbH & Co. KG și Mediaprint Anzeigengesellschaft mbH & Co. KG (denumite în continuare împreună „Mediaprint”).

3 Articolul 35 alineatul (1) din Kartellgesetz prevede:

„Kartellgericht impune, la cerere, întreprinderilor vizate să înceteze abuzul de poziție dominantă. Acest abuz poate consta în special în:

„1. impunerea în mod direct sau indirect a unor prețuri de cumpărare sau de vânzare ori a altor condiții comerciale inechitabile,

2. limitarea producției, a comercializării și a dezvoltării tehnice în defavoarea consumatorilor,

3. crearea unui dezavantaj concurențial partenerilor contractuali, prin aplicarea unor condiții inegale unor prestații echivalente,

4. supunerea încheierii de contracte acceptării de către partenerii contractuali a unor prestații suplimentare care, prin natura lor și conform practicilor comerciale, nu au nicio legătură cu obiectul acestor contracte.”

4 Oscar Bronner are ca obiect redactarea și editarea, precum și producerea și distribuția cotidianului „Der Standard”. În 1994, „Der Standard” deținea pe piața cotidienei austriece o cotă de 3,6 % în termeni de tiraj și de 6 % în termeni de venituri din publicitate.

5 Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag GmbH & Co. KG editează cotidienele „Neue Kronen Zeitung” și „Kurier”. Aceasta asigură distribuția, precum și activitățile din publicitate ale celor două ziare, prin intermediul celor două filiale ale sale, Mediaprint Zeitungsvertriebsgesellschaft mbH & Co. KG și Mediaprint Anzeigengesellschaft mbH & Co. KG, al căror capital îl deține în totalitate.

6 În 1994, „Neue Kronen Zeitung” și „Kurier” dețineau împreună, pe piața austriacă a cotidienei, o cotă de piață de 46,8 % în termeni de tiraj și de 42 % în termeni de venituri din publicitate. Rata de difuzare a celor două cotidiene era de 53,3 % pentru persoanele de peste 14 ani din gospodăriile private și de 71 % pentru toți cititorii de cotidiene.

7 Pentru distribuția cotidienei sale, Mediaprint a creat un sistem de livrare la domiciliu la scară națională, asigurat prin intermediul Mediaprint Zeitungsvertriebsgesellschaft mbH & Co. KG. Acest sistem constă în livrarea ziarelor direct abonaților, la primele ore ale dimineții.

8 Prin acțiunea sa, inițiată în temeiul articolului 35 din Kartellgesetz, Oscar Bronner urmărește obținerea unui ordin prin care să i se impună Mediaprint să înceteze să abuzeze de poziția sa dominantă, integrând „Der Standard”, în schimbul unui preț rezonabil, în sistemul său de

livrare la domiciliu. În sprijinul acestei cereri, Oscar Bronner subliniază că livrarea prin poștă, care este efectuată, în general, abia dimineața târziu, nu constituie o alternativă echivalentă pentru livrarea la domiciliu și că, din cauza numărului mic de abonați, nu este deloc rentabil pentru aceasta să își organizeze propriul sistem de livrare la domiciliu. Oscar Bronner susține, de asemenea, că Mediaprint a comis un act de discriminare împotriva sa, prin integrarea în sistemul său de livrare la domiciliu a unui alt cotidian, „Wirtschaftsblatt”, deși acesta nu este editat de Mediaprint.

9 Drept răspuns la aceste argumente, Mediaprint subliniază că instituirea sistemului său de livrare la domiciliu a necesitat o investiție administrativă și financiară importantă și că deschiderea sistemului către toți editorii de cotidiene austriece ar depăși capacitatea naturală a sistemului său. Aceasta susține, de asemenea, că faptul că deține o poziție dominantă nu poate să o oblige să subvenționeze concurența, prin favorizarea societăților care sunt în competiție cu aceasta. Mediaprint adaugă că situația „Wirtschaftsblatt” nu este comparabilă cu cea a „Der Standard”, în măsura în care editorul „Wirtschaftsblatt” a încredințat, de asemenea, grupului Mediaprint imprimarea și întreaga distribuție, adică inclusiv vânzarea în chioșcuri, astfel încât livrarea la domiciliu nu constituia decât o parte dintr-un pachet de servicii.

10 Considerând că, în cazul în care comportamentul unui operator intră sub incidența articolului 86 din tratat, acesta constituie, în mod necesar, un abuz de poziție dominantă în sensul articolului 35 din Kartellgesetz, care are un conținut identic, deoarece, având în vedere principiul supremației dreptului comunitar, un comportament care este incompatibil cu acesta din urmă nu poate fi tolerat nici în dreptul național, Kartellgericht a decis că trebuia, în prealabil, să rezolve problema stabilirii dacă comportamentul Mediaprint încalcă articolul 86 din tratat. Observând, în continuare, că articolul 86 din tratat se aplică numai în cazul în care comerțul între statele membre este susceptibil de a fi afectat de comportamentul abuziv al agenților economici, Kartellgericht a considerat că această condiție este îndeplinită în acțiunea principală, în măsura în care refuzul accesului la sistemul de livrare la domiciliu al Mediaprint ar putea avea efectul de a exclude complet societatea Oscar Bronner de pe piața cotidienei și că Oscar Bronner, în calitate de editor al unui cotidian austriac, vândut și în străinătate, participă la schimburile comerciale internaționale.

11 În aceste circumstanțe, Kartellgericht a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Articolul 86 din Tratatul CE trebuie să fie interpretat astfel încât trebuie să se recunoască existența unui abuz de poziție dominantă, în sensul unui obstacol abuziv în calea accesului la piață, în cazul în care o întreprindere, care își exercită activitatea în domeniile editării, producerii și distribuirii de cotidiene și care deține, datorită produselor sale, o poziție dominantă pe piața austriacă a cotidienei (și anume 46,8 % din tirajul total, 42% în termeni de venituri din publicarea de anunțuri și o cotă de influență de 71%, măsurată în raport cu numărul total de cotidiene), și operează totodată unica rețea națională din Austria de livrare la domiciliu pentru abonați, refuză să facă o ofertă fermă unei alte întreprinderi, al cărei obiect de activitate îl constituie, de asemenea, editarea, producerea și distribuirea unui cotidian în Austria, în vederea integrării acestui cotidian în sistemul de livrare la domiciliu menționat, având în vedere, de asemenea, faptul că tirajul slab și, prin urmare, numărul mic de

abonamente, împiedică întreprinderea care dorește integrarea în sistemul de distribuție să își creeze propriul sistem de livrare la domiciliu la costuri rezonabile și să îl opereze în mod profitabil, singură sau în colaborare cu celelalte societăți care oferă cotidiene pe piață?

2) Constituie un abuz în sensul articolului 86 din Tratatul CE faptul că operatorul unui sistem de livrare de cotidiene la domiciliu (în circumstanțele deja menționate la prima întrebare) își subordonează acceptarea de a angaja relații comerciale cu editorul unui produs concurent condiției ca acest editor să îl însărcineze să execute, în cadrul unui pachet de servicii, nu numai livrări la domiciliu, ci și alte servicii pe care le propune (precum vânzarea în chioșcuri sau imprimarea)?”

Cu privire la admisibilitatea întrebărilor adresate

12 Mediaprint și Comisia pretind că litigiul din acțiunea principală privește numai dreptul austriac în materie de concurență, în special articolul 35 din Kartellgesetz. Acestea susțin că Kartellgericht este specializat în aplicarea dreptului național al concurenței și nu este abilitat să pună în aplicare articolul 86 din tratat, pe care nici nu l-ar putea aplica direct.

13 Acestea subliniază, de asemenea, că, în principiu, dreptul național al concurenței se aplică în paralel cu dreptul comunitar al concurenței și independent de acesta și că, în temeiul jurisprudenței Walt Wilhelm (Hotărârea din 13 februarie 1969, 14/68, Rec., p. 1), numai atunci când punerea în aplicare a dreptului național al concurenței riscă să aducă atingere aplicării uniforme, în cadrul întregii piețe comune, a normelor comunitare în materie de concurență și efectului deplin al măsurilor adoptate în temeiul acestor norme, este necesar să se aplice norma privind supremația dreptului comunitar. Or, acest lucru nu este valabil într-o situație precum cea din acțiunea principală, în care, pe de o parte, numai autoritatea națională este sesizată și în care, pe de altă parte, chiar și o decizie favorabilă pentru Mediaprint în acțiunea principală, întemeiată pe articolul 35 din Kartellgesetz, nu ar împiedica Comisia să aplice articolul 86 din tratat.

14 Mediaprint și Comisia deduc din aceasta că interpretarea dreptului comunitar, solicitată de instanța națională, nu are nicio legătură cu realitatea sau cu obiectul acțiunii principale, astfel încât nu este necesar să se răspundă la întrebările adresate.

15 Mediaprint și Comisia adaugă că natura ipotetică a întrebărilor preliminare este întărită și de considerentul că este puțin probabil ca una dintre condițiile de aplicare a articolului 86 din tratat, care, în plus, are rolul de a defini domeniile de aplicare respective ale dreptului național și ale dreptului comunitar al concurenței, să fie îndeplinită în speță, și anume cerința conform căreia comerțul între statele membre trebuie să fie afectat semnificativ. În această privință, Comisia susține, în special, că faptele acțiunii principale sunt limitate la Austria, în măsura în care un cotidian austriac dorește să fie integrat într-un sistem livrare la domiciliu, operat de o întreprindere austriacă și, în orice caz, limitat din punct de vedere geografic la Austria. Mediaprint subliniază, în ceea ce o privește, că Oscar Bronner difuzează zilnic mai puțin de 700 de exemplare din „Der Standard” în străinătate, adică mai puțin de 0,8 % din tirajul total al ziarului.

16 În această privință, este necesar, mai întâi, să se amintească faptul că, potrivit unei jurisprudențe constante, numai instanțele naționale care sunt sesizate cu privire la litigiu și care trebuie să își asume responsabilitatea hotărârii judecătorești care urmează să fie pronunțată au competența să aprecieze, în ceea ce privește particularitățile fiecărei cauze, atât necesitatea unei hotărâri preliminare, pentru a fi în măsură să își pronunțe hotărârea, cât și relevanța întrebărilor pe care acestea le adresează Curții. În consecință, având în vedere că întrebările adresate de instanțele naționale se referă la interpretarea unei dispoziții de drept comunitar, Curtea este, în principiu, obligată să se pronunțe (a se vedea, în acest sens, Hotărârea din 18 octombrie 1990, Dzodzi, C-297/88 și C-197/89, Rec., p. 1-3763, punctele 34 și 35, și Hotărârea din 8 noiembrie 1990, Gmurzynska-Bscher, C-231/89, Rec., p. 1-4003, punctele 19 și 20).

17 Trebuie să se sublinieze, de asemenea, faptul că articolul 177 din tratat, bazat pe o separare clară a funcțiilor între instanțele naționale și Curte, nu permite acestuia să cenzureze motivele ordonanței de trimitere. În consecință, respingerea unei cereri formulate de o instanță națională nu este posibilă decât în cazul în care este evident că interpretarea dreptului comunitar sau examinarea validității unei norme comunitare, cerute de instanța în cauză, nu au nicio legătură cu realitatea sau cu obiectul acțiunii principale (Hotărârea din 18 ianuarie 1996, SEIM, C-446/90, Rec., p. I-73, punctul 28).

18 În continuare, este necesar să se observe că în acțiunea principală, astfel cum reiese din punctul 10 din prezenta hotărâre, instanța națională a motivat în mod expres necesitatea cererii sale de pronunțare a unei hotărâri preliminare prin grija sa de a garanta respectarea regulii supremației dreptului comunitar și, în consecință, de a nu tolera în dreptul național o situație contrară dreptului comunitar.

19 Or, rezultă în special din Hotărârea Walt Wilhelm, citată anterior, că nu este exclus ca aceeași situație de fapt să poată intra atât sub incidența dreptului comunitar, cât și a dreptului național în materie de concurență, chiar dacă acestea consideră practicile restrictive din puncte de vedere diferite (a se vedea, de asemenea, Hotărârea din 10 iulie 1980, Giry și Guerlain și alții, 253/78 și 1/79-3/79, Rec., p. 2327, punctul 15, și Hotărârea din 16 iulie 1992, Asociación Española de Banca Privada și alții, C-67/91, Rec., p. I-4785, punctul 11).

20 În aceste condiții, faptul că o instanță națională este sesizată cu un litigiu care privește practici restrictive prin aplicarea dreptului național al concurenței nu trebuie să o împiedice să adreseze Curții întrebări cu privire la interpretarea dreptului comunitar în materie și, în special, a articolului 86 din tratat, în raport cu aceeași situație, în măsura în care aceasta consideră că este posibil să apară o situație de conflict între dreptul comunitar și dreptul național.

21 În cele din urmă, trebuie să se observe că circumstanțele invocate de Mediaprint și de Comisie pentru a contesta realitatea unei afectări semnificative a comerțului între statele membre privesc chiar aplicabilitatea articolului 86 din tratat la situația de fapt care face obiectul acțiunii principale. Prin urmare, acestea intră sub incidența aprecierii instanței naționale și nu sunt relevante în scopul verificării admisibilității întrebărilor adresate Curții.

22 Din considerentele precedente rezultă că este necesar să se răspundă la întrebările adresate de instanța de trimitere.

Cu privire la prima întrebare

23 Prin prima sa întrebare, instanța națională întreabă, în esență, dacă faptul că o întreprindere de presă, care deține o cotă foarte importantă din piața cotidienele într-un stat membru și care operează unicul sistem de livrare la domiciliu a ziarelor la scară națională, existent în acest stat membru, refuză, în schimbul unei remunerații corespunzătoare, accesul la sistemul menționat al editorului unui cotidian concurent care, din cauza tirajului slab al acestuia, nu este în măsură să creeze și să opereze, în condiții rezonabile din punct de vedere economic, singur sau în colaborare cu alți editori, propriul său sistem de livrare la domiciliu, constituie un abuz de poziție dominantă în sensul articolului 86 din tratat.

24 În această privință, Oscar Bronner susține că prestarea de servicii reprezentată de livrarea la domiciliu de cotidiene constituie o piață distinctă, în măsura în care acest serviciu este, în mod normal, oferit și solicitat separat de alte servicii. Oscar Bronner subliniază, de asemenea, că, în principiu, serviciul prestat prin punerea la dispoziție a unei instalații, acesta fiind furnizat prin utilizarea instalației respective, constituie piețe separate, în temeiul doctrinei „essential facilities”, astfel cum a fost consacrată de Curte în Hotărârea din 6 aprilie 1995, RTE și ITP/Comisia (C-241/91 P și C-242/91 P, Rec., p. I-743, denumită în continuare „Hotărârea Magill”). Or, în calitate de proprietar al unei astfel de „essential facility”, în speță unicul sistem de livrare la domiciliu rentabil din punct de vedere economic, existent în Austria la scară națională, Mediaprint este obligată să permită accesul produselor concurente la sistemul său, în condiții și la prețuri care corespund celor de pe piață.

25 Oscar Bronner face trimitere, de asemenea, în acest context, la Hotărârea din 6 martie 1974, Commercial Solvents/Comisia (6/73 și 7/73, Rec., p. 223, punctul 25), de unde reiese că refuzul din partea unei întreprinderi care se bucură de o poziție dominantă de a livra unor întreprinderi situate imediat în aval este legal numai în cazul în care acest refuz este justificat în mod obiectiv. Făcând trimitere la Hotărârea din 3 octombrie 1985, CBEM (311/84, Rec., p. 3261), în care Curtea a hotărât că este vorba despre un abuz în sensul articolului 86 în cazul în care, fără vreo necesitate obiectivă, o întreprindere care deține o poziție dominantă pe o anumită piață își rezervă sieși sau unei întreprinderi care aparține aceluiași grup o activitate auxiliară care ar putea fi desfășurată de o întreprindere terță în cadrul activităților acesteia pe o piață învecinată, dar diferită, cu riscul de a elimina orice concurență din partea întreprinderii respective, Oscar Bronner susține că acest considerent se aplică și în cazul unei întreprinderi care se bucură de o poziție dominantă pe piața unei anumite prestări de servicii, care este indispensabilă pentru activitatea unei alte întreprinderi pe o piață diferită.

26 Mediaprint obiectează că, în principiu, întreprinderile care se bucură de o poziție dominantă au, de asemenea, dreptul la autonomia voinței, în sensul că acestea sunt, în mod normal, abilitate să decidă liber persoana căreia acestea doresc să îi furnizeze serviciile sale și, în special, persoana căreia acestea doresc să îi ofere acces la propriile instalații. Astfel, o

obligatie de a contracta, la care ar fi supusa intreprinderea care se bucura de o pozitie dominantă, poate fi intemeiata pe articolul 86 din tratat doar in imprejurari exceptionale, astfel cum a hotarat in mod expres Curtea in Hotararea Magill.

27 In opinia Mediaprint, din hotararile Commercial Solvents/Comisia si CBEM, citate anterior, rezulta ca astfel de circumstante exceptionale exista doar daca refuzul de a livra al intreprinderii aflate in pozitie dominantă este de natura sa elimine orice concurenta pe o piata in aval, ceea ce nu este cazul in actiunea principala, in care exista, pe langa livrarea la domiciliu, alte sisteme de distributie care permit ca Oscar Bronner sa isi vanda cotidienele in Austria.

28 Mediaprint adauga ca, chiar daca existau astfel de circumstante exceptionale, refuzul de a contracta al unei intreprinderi aflate in pozitie dominantă nu este abuziv daca este justificat in mod obiectiv. Acesta ar fi cazul, in actiunea principala, daca integrarea „Der Standard” ar fi de natura sa compromita functionarea sistemului de livrare la domiciliu al Mediaprint sau daca aceasta s-ar dovedi imposibila din motive legate de capacitatea sistemului in cauza.

29 Comisia aminteste ca este de competenta instantei de trimitere sa verifice indeplinirea conditiilor de aplicare a articolului 86 din tratat: numai in cazul in care exista o piata separata a sistemelor de livrare la domiciliu si Mediaprint detine o pozitie dominantă pe aceasta piata, este necesar sa se examineze daca refuzul sau de a integra Oscar Bronner in reseaua respectiva constituie un abuz.

30 Subliniind ca din ordonanta de trimitere rezulta ca, in speța, o a treia intreprindere a fost admisa in sistemul de livrare la domiciliu al Mediaprint, Comisia sustine ca un astfel de abuz, in sensul articolului 86 din tratat, ar putea consta, conform redactarii punctului c) din aceasta dispozitie, in aplicarea unor conditii inegale pentru prestatiile echivalente, in ceea ce priveste partenerii comerciali. Totusi, Comisia considera ca acesta nu este cazul in actiunea principala, in masura in care serviciul solicitat de catre Oscar Bronner nu ar fi fost subordonat altor conditii decat cele aplicabile altor parteneri comerciali, insa nu ar fi fost oferit deloc in cazul in care alte servicii nu erau incredintate, in același timp, Mediaprint.

31 In aceasta privinta si pentru a oferi un raspuns util instantei de trimitere, trebuie sa se aminteasca, cu titlu introductiv, ca articolul 86 din tratat interzice, in masura in care ar putea fi afectat comerțul dintre statele membre, folosirea in mod abuziv a unei pozitii dominante detinute pe piata internă sau pe o parte semnificativă a acesteia.

32 Pentru a examina daca o intreprindere ocupa o pozitie dominantă in sensul articolului 86 din tratat, trebuie sa se acorde o importanta fundamentala, astfel cum a subliniat Curtea in numeroase randuri, definirii pietei relevante si definirii partii semnificative a pietei comune in care intreprinderea ar putea fi in masura sa se dedice unor practici abuzive care impiedica o concurenta efectiva (a se vedea Hotararea din 17 iulie 1997, GT-Link, C-242/95, Rec., p. I-4449, punctul 36).

33 Conform unei jurisprudențe constante, în scopul aplicării articolului 86 din tratat, piața produsului sau a serviciului în cauză cuprinde totalitatea produselor sau serviciilor care, în funcție de caracteristicile lor, sunt apte, în mod special, să satisfacă nevoi constante și sunt într-o mică măsură interschimbabile cu alte produse sau servicii (a se vedea, în acest sens, Hotărârea din 11 decembrie 1980, L'Oréal, 31/80, Rec., p. 3775, punctul 25, și Hotărârea din 3 iulie 1991, AKZO/Comisia, C-62/86, Rec., p. I-3359, punctul 51).

34 În ceea ce privește definirea pieței în cauză din acțiunea principală, este, prin urmare, de competența instanței de trimitere să verifice, în special, dacă sistemele de livrare la domiciliu constituie o piață distinctă sau dacă alte modalități de distribuire a cotidienei, precum vânzarea în magazine și chioșcuri sau livrarea prin poștă, sunt suficient interschimbabile cu acestea pentru a fi, de asemenea, luate în considerare. Astfel cum a subliniat Comisia, în aprecierea poziției dominante, instanța trebuie, de asemenea, să țină seama de eventuala existență a unor sisteme regionale de livrare la domiciliu.

35 Dacă, în urma acestei examinări, instanța de trimitere ar ajunge la concluzia că există o piață distinctă, constituită din sistemele de livrare la domiciliu, și că există un grad insuficient de interschimbabilitate între sistemul Mediaprint, existent la scară națională, și alte sisteme regionale, aceasta ar trebui să constate că Mediaprint, care, potrivit informațiilor ce decurg din ordonanța de trimitere, este operatorul unicului sistem de livrare la domiciliu existent la scară națională în Austria, se află într-o situație de monopol de fapt pe piața astfel definită și, prin urmare, deține o poziție dominantă.

36 În această ipoteză, instanța de trimitere ar trebui, de asemenea, să constate că Mediaprint deține o poziție dominantă pe o parte semnificativă a pieței comune, având în vedere că din jurisprudența Curții rezultă că teritoriul unui stat membru la care se extinde o poziție dominantă poate constitui o parte semnificativă a pieței comune (a se vedea, în acest sens, Hotărârea din 9 noiembrie 1983, Michelin/Comisia, 322/81, Rec., p. 3461, punctul 28, și Hotărârea din 5 octombrie 1994, Centre d'insémination de la Crespelle, C-323/93, Rec., p. I-5077, punctul 17).

37 În cele din urmă, ar fi necesar să se verifice dacă faptul că proprietarul unicului sistem de livrare la domiciliu existent la scară națională pe teritoriul unui stat membru, care utilizează acest sistem pentru distribuirea propriilor cotidiene, îi refuză editorului unui cotidian concurent accesul la acesta constituie un abuz de poziție dominantă în sensul articolului 86 din tratat, pe motiv că acest refuz l-ar priva pe respectivul concurent de o modalitate de distribuire considerată esențială pentru vânzarea ziarului său.

38 În această privință, trebuie să se precizeze, pe de o parte că, deși, în Hotărârile Commercial Solvents/Comisia și CBEM, citate anterior, Curtea a considerat abuziv faptul că o întreprindere care deținea o poziție dominantă pe o anumită piață a refuzat să furnizeze unei întreprinderi cu care se afla în concurență pe o piață învecinată materiile prime (a se vedea Hotărârea Commercial Solvents/Comisia, punctul 25) și respectiv serviciile (a se vedea Hotărârea CBEM, punctul 26) indispensabile exercitării activităților concurente respective, aceasta a procedat astfel în măsura în care comportamentul în cauză era de natură să elimine orice concurență din partea respectivei întreprinderi.

39 Pe de altă parte, este necesar să se observe că, în Hotărârea Magill, punctele 49 și 50, Curtea a confirmat că refuzul titularului unui drept de proprietate intelectuală de a acorda o licență, chiar dacă este actul unei întreprinderi aflate într-o poziție dominantă, nu poate constitui în sine un abuz din partea acesteia, dar că exercitarea unui drept exclusiv de către titular poate, în circumstanțe excepționale, să implice un comportament abuziv.

40 În Hotărârea Magill, Curtea a considerat că astfel de circumstanțe excepționale constau în faptul că refuzul în litigiu se referea la un produs (informația cu privire la programele săptămânale ale anumitor canale de televiziune) a cărui livrare era indispensabilă pentru exercitarea activității în cauză (editarea unui ghid general de televiziune), în sensul că, fără această livrare, persoana care dorește să ofere un astfel de ghid se afla în imposibilitatea de a-l edita și de a-l oferi pe piață (punctul 53), că acest refuz constituia un obstacol în calea apariției unui produs nou pentru care exista o cerere potențială din partea consumatorilor (punctul 54), că nu era justificat de considerente obiective (punctul 55) și că era de natură să excludă orice concurență pe piața derivată a ghidurilor de televiziune (punctul 56).

41 Prin urmare, chiar dacă această jurisprudență referitoare la exercitarea unui drept de proprietate intelectuală ar fi aplicabilă exercitării oricărui drept de proprietate, ar fi necesar, de asemenea, pentru ca Hotărârea Magill să poată fi invocată în mod util pentru a dovedi existența unui abuz în sensul articolului 86 din tratat, într-o situație precum cea care face obiectul primei întrebări preliminare, nu numai ca refuzul serviciului constând în livrarea la domiciliu să fie de natură să elimine orice concurență pe piața cotidienele din partea persoanei care solicită serviciul și să nu poată fi justificat în mod obiectiv, ci, de asemenea, ca serviciul în sine să fie indispensabil pentru exercitarea activității persoanei respective, în măsura în care nu există niciun alt substitut real sau potențial al sistemului menționat de livrare la domiciliu.

42 Or, acesta nu este cazul în mod cert, chiar și în ipoteza în care, precum în acțiunea principală, pe teritoriul unui stat membru, există numai un singur sistem de livrare la domiciliu la scară națională și, mai mult, pe piața serviciilor constituită de acest sistem sau din care face parte acest sistem, proprietarul său deține o poziție dominantă.

43 Pe de o parte, este într-adevăr cunoscut faptul că alte modalități de distribuire a cotidienele, precum distribuirea prin poștă sau vânzarea în magazine și chioșcuri, chiar dacă acestea sunt probabil mai puțin avantajoase pentru distribuirea anumitor ziare, există și sunt utilizate de editorii acestor cotidiene.

44 Pe de altă parte, nu par să existe obstacole tehnice, legislative sau chiar economice care să fie de natură să facă imposibil, nici măcar excesiv de dificil, pentru orice alt editor de cotidiene să creeze, singur sau în colaborare cu alți editori, propriul său sistem de livrare la domiciliu la scară națională și să îl utilizeze pentru distribuirea propriilor cotidiene.

45 În această privință, trebuie să se sublinieze că, pentru a demonstra că a crea un astfel de sistem nu constituie o alternativă posibilă realistă și că accesul la sistemul existent este, prin urmare, indispensabil, nu este suficient să se susțină că acesta nu este rentabil din punct de

vedere economic din cauza tirajului slab al cotidianului sau al cotidienele care trebuie distribuit(e).

46 Pentru ca acest acces să poată fi considerat, după caz, ca fiind indispensabil, ar trebui cel puțin să se stabilească, astfel cum a subliniat avocatul general la punctul 68 din concluziile sale, că nu este rentabil din punct de vedere economic să se creeze un al doilea sistem de livrare la domiciliu pentru distribuirea de cotidiene cu un tiraj comparabil cu tirajul cotidienele distribuite prin sistemul existent.

47 Având în vedere considerentele precedente, trebuie să se răspundă la prima întrebare că faptul că o întreprindere de presă, care deține o cotă foarte importantă din piața cotidienele într-un stat membru și care operează unicul sistem de livrare la domiciliu a ziarelor, la scară națională, existent în acest stat membru, refuză, în schimbul unei remunerații corespunzătoare, accesul la sistemul menționat al editorului unui cotidian concurent care, din cauza tirajului slab al acestuia, nu este în măsură să creeze și să opereze, în condiții rezonabile din punct de vedere economic, singur sau în colaborare cu alți editori, propriul său sistem de livrare la domiciliu nu constituie un abuz de poziție dominantă în sensul articolului 86 din tratat.

Cu privire la a doua întrebare

48 Prin a doua întrebare, instanța națională întreabă dacă refuzul întreprinderii în cauză, în împrejurările menționate în cadrul primei întrebări, de a permite editorului unui cotidian concurent să aibă acces la sistemul său de livrare la domiciliu, în cazul în care acesta din urmă nu îi încredințează, în același timp, executarea altor servicii, precum vânzarea în chioșcuri sau imprimarea, constituie un abuz de poziție dominantă în sensul articolului 86 din tratat.

49 Având în vedere răspunsul oferit la prima întrebare, nu mai este necesar să se răspundă la această întrebare.

Cu privire la cheltuielile de judecată

50 Cheltuielile efectuate de către Comisie, care a prezentat observații Curții, nu pot face obiectul unei rambursări. Întrucât procedura are, în raport cu părțile în acțiunea principală, un caracter incidental față de procedura din fața instanței naționale, este de competența acestei instanțe să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată.

Pentru aceste motive,

CURTEA (Camera a șasea),

pronunțându-se cu privire la întrebările care i-au fost adresate de către Oberlandesgericht Wien, prin Ordonanța din 1 iulie 2000, hotărăște:

Faptul că o întreprindere de presă, care deține o cotă foarte importantă din piața cotidienele într-un stat membru și care operează unicul sistem de livrare la domiciliu a ziarelor, la scară națională, existent în acest stat membru, refuză, în schimbul unei remunerații corespunzătoare, să permită accesul la sistemul menționat al editorului unui cotidian concurent care, din cauza tirajului slab al acestuia, nu este în măsură să creeze și să opereze, în condiții rezonabile din punct de vedere economic, singur sau în colaborare cu alți editori, propriul său sistem de livrare la domiciliu, nu constituie un abuz de poziție dominantă în sensul articolului 86 din Tratatul CE.

Kapteyn

Murray

Ragnemalm

Schintgen

Ioannou

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg, 26 noiembrie 1998.

Grefier
R. Grass

Președintele Camerei a șasea
P. J. G. Kapteyn